

neděle 18/6

Rájec-Jestřebí

zámek, 19⁰⁰

Slavnostní sál

Ryosuke Sakamoto / renesanční loutna

David Bergmüller / barokní loutna

OSTROV LOUTEN

Ve spolupráci

Dnešní festivalový koncert nabídne náhled na dva členy široké rodiny jednoho z nejnítornějších hudebních nástrojů v dějinách evropské hudby – na renesanční a barokní loutnu. Původ tohoto strunného drnkacího nástroje hledejme v arabských zemích. Do Evropy jej Arabové přinesli v 8. století, když pronikli na Pyrenejský poloostrov. Mezi Araby měla loutna výsostně postavení, kromě hudby sloužila také při matematice, filozofii nebo astrologii. Jak a kdy byla loutna přijata křesťanským světem, je doposud nejasné, během sedmi staletí se ale vyvinula ve zcela svébytný evropský nástroj. Z původního nástroje zůstaly pouze některé dekorační prvky.

První doložené záznamy o evropských loutnách pocházejí až z konce 15. století a souhrnně je nazýváme *renesanční loutny*. Tyto nástroje byly většinou šestisborové, tedy měly 11 strun tažených v párech nazývaných „sbor“, přičemž nejvyšší struna byla jednoduchá (i jednoduché struny jsou u loutny nazývány sbory). Hlubší páry strun jsou laděny v oktávách, vyšší v unisonu. Krk renesanční loutny je většinou krátký s maximálně osmi pražci, hlavice pak zalomená pod úhlem téměř 90 stupňů. Mušle (korpus) naopak relativně velká a hluboká. Během renesance došlo k velkému rozvoji loutny. Zjednodušeně řečeno, mušle se zmenšila, krk se prodloužil a přibýly struny. Rozvoj loutnové hry se, jako veškerá hudba, šířila z Itálie. Rozšířila se třemi hlavními směry: do Francie, Anglie a do německy mluvících zemí. Jeden z vrcholů tvorby pro renesanční loutnu překvapivě představuje Angličan John Dowland.

Společně s příchodem nových hudebních směrů a estetiky na přelomu 16. a 17. století se mění i úloha většiny hudebních nástrojů. V renesanci bylo v podstatě jedno, kterému nástroji bude svěřen určitý hlas, zda nástroji dechovému, strunnému nebo lidskému hlasu. To se s příchodem baroka radikálně mění. Každý nástroj začíná mít své nezastupitelné místo a stále více se hledají další možnosti virtuozity, což platilo i pro *barokní loutnu*. S nástupem monodického slohu, tedy doprovázené melodie, se pak z loutny stává také jeden z nejdůležitějších doprovodných nástrojů.

Kryštof Spirit

Ryosuke Sakamoto / renesanční loutna

program

John Dowland (1563–1626)

The Lady Cliftons Spirit

William Byrd (ca.1543–1623)

Mass for Three Voices (Kyrie and Gloria)

(arr. pro sólovou loutnu: Ryosuke Sakamoto)

John Dowland

Sir John Smith his Almaine

Sir John Langton his Pavin

A Fancy

foto: S. Imura

Ryosuke Sakamoto se o starou hudbu začal zajímat pod vlivem rodičů už ve třech letech. Hrál na středověké drnkací nástroje, později studoval hru na loutnu a violu da gamba. Už za studií v rodném Japonsku aktivně koncertoval, a to i s proslulým souborem Bach Collegium Japan. Je bakalářem estetiky na Tokijské univerzitě, v roce 2008 se přestěhoval do Švýcarska, kde studoval na bazilejské akademii Schola Cantorum u Hopkinsona Smithe a zaměřoval se především na loutnový repertoár z 16. století. Pokračoval ve studiu u Crawforda Younga (středověká loutna) a Anne Smith (renesanční interpretační praxe). Jako sólista vystupoval na řadě mezinárodních festivalů (Rezonanzen, Les journées du luth, Fest für die Laute Wien, Internationales Festival der Laute v Brémách, či Young musicians's day pořádaný Anglickou loutnovou společností).

Kromě toho hraje v komorních souborech. Je členem loutnového konsorcia Delight in Disorder a také souborů Il Zabaione Musicale specializovaného na raně italskou barokní hudbu a anglického broken konsortu The Queen's Revels jako první loutnista. Založil soubor Ensemble Il bell'humore, který se specializuje na renesanční hudbu. Podílel se na nahrávkách pro labely Linn records, Pan Classics či Musica Rediviva, kde natočil profilové CD nazvané *Travels with my Lute*.

David Bergmüller / barokní loutna

program

Suita d moll

Prélude

Ennemond Gaultier (c. 1575–1651)

Carillion

François Dufaut (c. 1604–c. 1670)

Allemande

Ennemond Gaultier

L'Immortelle

François Dufaut

La Superbe

Johann Georg Weichenberger (1676–1740)

Sarabande

Ennemond Gaultier

La Poste

Suita a moll

Prélude

Ennemond Gaultier

Narcisse

Ennemond Gaultier

La belle hominide

Charles Mouton (1617-1699)

Double

Ennemond Gaultier

La Poste

foto: Theresa Pawal

David Bergmüller je považován za jednoho z nejzajímavějších loutníků své generace. Jeho snahou je představit loutnu v novém světle, překlenout propast mezi historií inspirovanou praxí a současnou interpretací. Je hostem slavných koncertních sálů (Wigmore Hall, sály filharmonií v Berlíně a Kolíně nad Rýnem, vídeňský Konzerthaus i Musikverein, Zurich Tonhalle, Alte Oper Frankfurt, Bozar ad.) a festivalů (Schleswig-Holstein Musik Festival, Utrecht Ode Musik Festival, Schubertiade, Innsbrucker Festwochen der Alten Musik, Barocktage Melk ad.). Mezi jeho hudební partnery patří např. Maurice Steger, Avi Avital, David Orlowsky, Sergio Azzolini, Hille Perl či Rolf Lislevand, hraje se soubory Zurich Chamber Orchestra, ensemble resonanz či Bach Consort Vienna. Vydal řadu nahrávek staré a soudobé hudby, včetně té elektronické. Skládá pro své nástroje, kombinuje akustické zvuky s elektronickými a premiéruje jemu dedikované kusy soudobých skladatelů. Jako vyhledávaný hráč bassa continua vystupoval např. s Concentus Musicus Wien, Collegium 1704, I Baroccesti, La Cetra Barockorchester, Barucco či Ars Antiqua Austria a podílel se na operních produkcích ve Vídni, Lille, Bonnu, Mannheimu i ve Velkém divadle v Moskvě.

Rodák z Tyrolska je absolventem akademie Schola Cantorum a Hochschule für Musik Trossingen. Stal se jedním z nejmladších profesorů hry na loutnu na Hochschule für Musik und Tanz v Kolíně nad Rýnem.

Pozvánka na další festivalový koncert

čtvrtek 22/6

Lomnice

synagoga, 19³⁰

**Michaela
Koudelková**

zobcová flétna, barokní příčná flétna

**Julia
Willeitner**

historické violoncello

**Adam
Štefunko**

cembalo

G. Finger, F. Benda, J. Umstatt, A. Scarlatti, F. X. Richter

Flétnová kouzelnice Michaela Koudelková si přizvala kongeniální kolegy z Grazu a Bratislavy, aby společně oslavili skladatele působící na Moravě 18. století ať už osobně nebo skrze svou hudbu: Gottfried Finger zanechal část skladeb v Kroměříži, proslavil se ale v Londýně, František Benda odešel z českých zemí na sever, potkal se ale s kolegy z našeho regionu a František Xaver Richter proslavil své moravské kořeny v Mannheimu. Jak tato bohatá minulost zní dnes? Přijďte si poslechnout kouzelné mezinárodní prsty, struny a flétny...